

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس در راستای اجرای تبصره ب ماده ۹۹ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۹۲/۰۷/۲۰ در ۱۷ ماده و ۵ تبصره به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

این دستورالعمل جایگزین دستورالعمل قبلی اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس ایران مصوب ۹۱/۰۲/۱۰ می گردد.

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- اصطلاحات و واژه هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴

مجلس شورای اسلامی و "دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران" مصوب ۱۳۷۷/۱۱/۱۷ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن تعریف شده اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته اند. واژه های دیگر دارای معانی زیر می باشند:

- ۱- بازار پایه: از جمله بازارهای فرابورس است که مطابق با ماده ۴ "دستورالعمل پذیرش، عرضه و نقل و انتقال اوراق بهادار در فرابورس ایران" راهاندازی گردیده و معاملات آن بر اساس ضوابط این دستورالعمل انجام می شود.
- ۲- دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات: "دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران" مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن است.
- ۳- سامانه معاملات توافقی: سامانه ای است که عملیات مربوط به ثبت سفارش معاملات توافقی از طریق آن انجام شده و سفارشات تطبیق شده پس از تأیید فرابورس جهت انجام معامله به سامانه معاملاتی ارسال می شود.
- ۴- کارگزار پیشنهاد دهنده: کارگزاری که در سامانه معاملات توافقی اقدام به ثبت پیشنهاد خرید یا فروش می نماید.

- ۵- کارگزار پذیرنده پیشنهاد: کارگزاری که بر اساس پیشنهادهای ارائه شده در سامانه معاملات توافقی، پیشنهاد خرید یا فروش ثبت شده توسط کارگزار پیشنهاد دهنده را برای مشتری خود می پذیرد.

فصل ۲- کلیات

ماده ۲- اوراق بهادار در بازار پایه به صورت عادی یا توافقی می توانند معامله شوند. اوراق بهاداری که به تشخیص کمیته عرضه حائز حداقل شرایط زیر باشند، بصورت عادی و سایر اوراق بصورت توافقی معامله می شوند.

الف) در زمان درج نماد تعداد سهامداران شرکت از ۳۵ نفر و سهام شناور آزاد شرکت بیشتر از یک درصد بوده یا امکان تحقق این شرایط به تشخیص کمیته عرضه وجود داشته باشد (در این خصوص سهامداران عمده شرکت باید تعهدات لازم را به فرابورس ارائه نمایند).

ب) محدودیتهای معاملاتی موثر جهت نقل و انتقال سهام شرکت وجود نداشته باشد.

ج) ابهامات اساسی و یا عدم شفافیت قابل توجهی در خصوص اطلاعات شرکت یا ترکیب سهامداری آن وجود نداشته باشد.

ماده ۳- جلسات رسمی و روزهای انجام معامله انواع اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس، ساعت آغاز، خاتمه و طول هر جلسه معاملاتی و همچنین تعداد و طول زمان هر یک از مراحل انجام معاملات توسط هیئت مدیره فرابورس تعیین می گردد.

ماده ۴- دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی معاملات عادی بازار پایه مشابه بازار اول و دوم فرابورس، حسب ضوابط فصل هشتم دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات خواهد بود.

ماده ۵- در بازار پایه صرفاً سفارش محدود قابل اجرا بوده و استفاده از کد معاملاتی گروهی در این بازار مجاز نمی باشد.

تبصره- جهت انتقال سهام به سهامداران متعدد در بازار پایه، استفاده از کد گروهی پس از موافقت فرابورس امکان پذیر خواهد بود.

فصل ۳- معاملات عادی در بازار پایه

ماده ۶- عرضه اولیه اوراق بهادار در بازار پایه به تشخیص کمیته عرضه به یکی از روش های زیر انجام می شود:

۱. حراج: در این روش حجم و تعداد معینی از اوراق بهادار توسط اشخاص اعلام شده در اطلاعیه عرضه به

متقاضیان خرید آن اوراق عرضه می شود.

۲. گشایش نماد: در این روش خریداران و فروشندگان متعدد طی دوره پیش گشایش اقدام به ورود سفارشات خود

در سامانه می نمایند و سپس معاملات با انجام یک حراج تک قیمتی آغاز می شود.

ماده ۷- توقف و بازگشایی نماد معاملاتی اوراق بهاداری که به صورت عادی در بازار پایه معامله می شوند، تابع

ضوابط فصل پنجم دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات خواهد بود.

ماده ۸- در صورتی که معاملات اوراق بهادار در بازار پایه مضمون به استفاده از اطلاعات نهای، دستکاری قیمت یا

تغییرات مدیریتی مؤثر در کنترل شرکت باشد، فرابورس می تواند رأساً یا به موجب اعلام سازمان نماد معاملات ی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی های لازم حسب مورد به تشخیص فرابورس یا سازمان خواهد بود.

ماده ۹- در معاملات عادی بازار پایه، معاملات عمده و بلوکی تابع ضوابط اینگونه معاملات در بازارهای اول و دوم فرابورس می باشند.

فصل ۴- معاملات توافقی در بازار پایه

ماده ۱۰- روش انجام معاملات توافقی در بازار پایه به شرح زیر است:

1. پیشنهاد خرید یا فروش توسط کارگزار پیشنهاد دهنده در سامانه معاملات توافقی ثبت می گردد. این پیشنهاد می تواند با قیمت معین یا قابل مذاکره در سامانه ثبت شود.

2. کارگزار پذیرنده پیشنهاد جهت پاسخ دادن به پیشنهاد ثبت شده در سامانه معاملاتی اقدام به انتخاب آن نموده و پذیرش خود را جهت ارسال به کارگزار پیشنهاد دهنده در سامانه معاملات توافقی ثبت می کند.

3. در صورتی که پیشنهاد ثبت شده دارای قیمت معین باشد سامانه معاملات توافقی سفارشات تطبیق یافته را جهت تأیید به فرابورس ارسال می کند.

4. در صورتی که پیشنهاد ارائه شده قابل مذاکره باشد، جزئیات درخواست کارگزار پذیرنده پیشنهاد به کارگزار پیشنهاد دهنده ارسال و در صورت تأیید نهایی کارگزاران عامل طرفین سفارش تطبیق یافته جهت تأیید به فرابورس ارسال می گردد.

5. در صورت عدم مغایرت سفارشات تطبیق یافته با قوانین و مقررات، فرابورس معامله را تأیید می نماید و سفارشات تطبیق یافته جهت انجام معامله و ثبت نهایی به سامانه معاملات ارسال می گردد.

ماده ۱۱- معاملات سهام شرکت های حاضر در بازار پایه ی توافقی بر اساس اطلاعات منتشره موجود، در هر زمان امکانپذیر می باشد.

تبصره ۱- خریدار و فروشنده با علم و آگاهی نسبت به وضعیت مالی شرکت بر اساس اطلاعات منتشره موجود اقدام به خرید و فروش نموده و هرگونه ادعایی در خصوص عدم افشای اطلاعات مسموع نمی باشد.

تبصره ۲- انجام معاملات توافقی از یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام و همچنین برگزاری جلسه هیئت مدیره ای که طی آن مقرر است در مورد اختیارات تفویض شده توسط مجمع عمومی فوق العاده در خصوص افزایش سرمایه تصمیم گیری شود، متوقف می گردد. تداوم ثبت معاملات پس از اعمال نتایج مجمع یا جلسه هیئت مدیره در سامانه معاملاتی امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۲- دامنه نوسان قیمت روزانه و محدودیت حجمی در خصوص معاملات توافقی اعمال نمی گردد لیکن

هیئت مدیره فرابورس می تواند در صورت نیاز محدودیت حجمی یا قیمتی جهت ثبت سفارشات هر نماد معاملاتی در سامانه معاملاتی توافقی تصویب و پس از اطلاع رسانی اعمال نماید.

ماده ۱۳ - معاملات عمده سهام شرکتهایی که در بازار پایه به صورت توافقی مورد معامله قرار می گیرند، حسب تشخیص کمیته عرضه به یکی از روش های زیر انجام می شود:

1. در قالب عرضه یکجا در بازار سوم فرابورس

2. ثبت معامله از طریق سامانه معاملات توافقی با رعایت ترتیبات مقرر در ماده ۱۰ این دستورالعمل

تبصره ۱- رعایت ضوابط مربوط به "شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در فرابورس ایران" مصوب مورخ ۱۰/۰۷/۱۰ 391 شورای عالی بورس در هر حال الزامی است. در خصوص بند ۲ مصوب این ماده زمان ثبت پیشنهاد معاملات توافقی، مبنای محاسبه مواعد زمانی ذکر شده در ضوابط فوق الذکر خواهد بود.

تبصره ۲- در صورتی که بخشی از سهام شرکت های مورد عرضه در بازار پایه دارای امتیاز خاص یا محدودیت ویژه ای باشند و بنا به تشخیص کمیته عرضه معامله آن در بازار خرد امکان پذیر نباشد، معاملات آن بخش با هر حجمی به صورت عمده انجام خواهد شد.

فصل ۵ - محدودیتهای معاملاتی سهام و حق تقدم سهام بورسها، فرابورس و شرکت سپردهگذاری مرکزی

ماده ۱۴ - معاملات سهام و حق تقدم بورس ها، فرابورس و شرکت سپرده گذاری با حجم کمتر از ۲۰۰ هزار سهم یا حق تقدم شرکت های فوق در دسته های سهامداری که بر اساس اساسنامه شرکت، شخصیت حقوقی یا نهاد خاصی را شامل نمی شود به صورت توافقی در بازار پایه فرابورس انجام می شود.

ماده ۱۵ - انجام معاملات سهام و حق تقدم بورس ها، فرابورس و شرکت سپرده گذاری با حجم بزرگتر یا مساوی ۲۰۰ هزار سهم یا حق تقدم و کلیه معاملات سهام یا حق تقدم شرکت های فوق در دسته های سهامداری که بر اساس اساسنامه شرکت، شخصیت حقوقی یا نهاد خاصی را شامل می شود، در قالب معاملات عمده یا معاملات توافقی حسب درخواست عرضه کننده امکان پذیر است. در این صورت فرابورس موظف است تاییدیه سازمان را به شرح زیر اخذ نماید.

الف) در معامله عمده باید کلیه متقاضیان خرید سهام یا حق تقدم قبل از شروع رقابت توسط کارگزار مربوطه به سازمان معرفی گردند. صرفاً متقاضیانی حق شرکت در رقابت را خواهند داشت که قبلاً تاییدیه سازمان مبنی بر رعایت محدودیت های قانونی و مقرراتی را اخذ نموده باشند. ترتیبات اخذ تاییدیه سازمان باید در اطلاعیه عرضه درج شود.

ب) در معامله توافقی اسامی خریدار و فروشنده به همراه سایر اطلاعات مورد نیاز سازمان توسط فرابورس به سازمان

ارائه می گردد. معامله مذکور در صورت تایید سازمان مبنی بر رعایت محدودیت های قانونی و مقرراتی در فرابورس ثبت می گردد.

فصل ۶- سایر مقررات

ماده ۱۶ - انتقال تمام یا آن بخش از طلب ناشی از معاملات سهام شرکت ها که قبل از درج نام شرکت در فهرست بازار پایه فرابورس، خارج از بورس یا فرابورس صورت گرفته و در اجرای ماده ۹۹ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه در بازار پایه فرابورس ثبت می شوند، از حساب فروشنده به حساب خریدار (تهاتر حساب بین فروشنده و خریدار اوراق بهادار) که تسویه آن طبق مقررات خارج از پایاپای صورت می پذیرد، مشروط به اینکه اسناد تسویه خارج از پایاپای تنظیم گردد، مجاز می باشد.

ماده ۱۷ - معاملات بازار پایه در خصوص موارد تصریح نشده در این دستورالعمل، تابع مقررات مرتبط در "دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار فرابورس ایران" و سایر مصوبات هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار می باشد.